

 Informacje dla uczniów

- Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj umieszczone pod nimi zadania. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.
- Na stronie 26. zamieszczono listę lektur obowiązkowych.
- Na wykonanie wszystkich zadań masz 120 minut.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Juliusz Słowacki
BALLADYNA

SKIERKA

[...] Chochliku!

patrzy na jezioro

Ach, patrz! na słońca promyku

Wytryska z wody Goplana; [...]

Jak łabędź, kiedy rozwinie

Uśniężony żagiel steru,

Kołysze się – waha – płynie.

I patrz! patrz! lekka i gibka,

Skoczyła z wody jak rybka [...].

Wchodzi Goplana.

[...]

GOPLANA

Skierko miły,

Ja się kocham.

SKIERKA

W czym? czy w róży

Bezierniowej? czy w kalinie?

W czterolistnej koniczyńce? [...]

GOPLANA

Ach! ja się kocham, kocham się w człowieku!

SKIERKA

To ludzkie czary. [...]

Ktoś idzie tutaj lasem.

GOPLANA

To on! to on! mój miły.

Bądź niewidomym, Skierko.

Skierka odchodzi.

Wchodzi na scenę Grabiec – rumiany – w ubiorze wieśniaka.

GRABIEC

Ach, cóż to za panna? [...]

Co za dziwne stworzenie z mgły i galarety.

Są ludzie, co smak czują do takiej kobiety;
Ja widzę coś rybiego w tej dziwnej osobie.

GOPLANA

Jak się nazywasz, piękny młodzieńcze?

GRABIEC

[...] Grabiec.

[...]

GOPLANA

Czy mnie kochasz, mój miły...?

GRABIEC

Ha!... trzeba skosztować...

Na przykład... daj całusa.

GOPLANA

Stój!... pocałowanie

To ślub dla czystych dziewic. [...]

Raz pocałowana

Będę twoją na wieki – i ty mój na wieki...

GRABIEC

Ha, pocałunek bliski, a ten „mój” daleki.

całuje

GOPLANA

O mój luby! [...]

Mój drogi!

Więc teraz co wieczora na leśne rozłogi

Musisz do mnie przychodzić. Będziemy błądzili, [...]

Będziemy razem marzyć przy księżycu...

[...]

GRABIEC

Będziemy,

Lecz nie wieczorem – i nie przy jeziorze...

[...] Nie przyjdę w żaden wieczór...

GOPLANA

Dlaczego?

GRABIEC

Za borem

Pewna dziewczyna czeka na Grabka wieczorem.

[...] zwie się Balladyna.

GOPLANA

Siostra Aliny?... córka wdowy?... ale ona

Złe ma serce...

[...]

Niech słońce zagaśnie,

Jeśli mi ciebie kto wydrze, kochanku.

Ty jesteś moim! moim! moim wiecznie! [...]

Przynajmniej dzisiaj nie chodź tam wieczorem,
Przynajmniej dzisiaj nie chodź tam... ja każe...

GRABIEC

A któż ty jesteś, co każesz?

GOPLANA

Królowa!

Królowa fali, Goplana. [...]

Co mam potęgi, co nadprzyrodzonej

Siły nad światem; to obrócę na to,

Aby to serce podbić i mieć moim...

Skierko! Chochliku!...

Juliusz Słowacki, *Balladyna*, www.wolnelektury.pl [dostęp w dniu 29.06.2018].

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W załączonej scenie dramatu występują jedynie postacie fantastyczne.	P	F
Na przebieg wydarzeń w utworze mają wpływ siły nadprzyrodzone.	P	F

Zadanie 2. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W opisie Goplany Skierka użył A/B, aby C/D królowej Gopla.

A. porównań

C. podkreślić zwinność i wdzięk

B. alegorii

D. ukazać niezwykłość stroju

Zadanie 3. (0–2)

Scharakteryzuj Goplanę. Każdemu z cytatów ilustrujących emocje bohaterki przyporządkuj odpowiednią cechę.

A. władczość

B. marzycielstwo

C. zaborczość

D. uczuciowość

1.	<i>Ach! ja się kocham, kocham się w człowieku!</i>	
2.	<i>Będziemy błędzili, [...] Będziemy razem marzyć przy księżycu...</i>	
3.	<i>Niech słońce zagaśnie, Jeśli mi ciebie kto wydrze, kochanku.</i>	
4.	<i>Przynajmniej dzisiaj nie chodź tam... ja każe...</i>	

Zadanie 4. (0–1)

Uzupełnij zdania. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych. Odwołaj się do znajomości całej lektury.

Wypowiedziane przez Goplanę słowa *Ty jesteś moim! moim! moim wiecznie!* świadczą o jej A/B Grabcem. Uczucia bohaterki doprowadzą do C/D.

A. przelotnej fascynacji	C. dramatycznej w skutkach ingerencji w świat ludzi
B. silnym zauroczeniu	D. spełnienia pragnień o odwzajemnionej miłości

Zadanie 5. (0–2)

Na podstawie całego tekstu podaj dwa przykłady zachowań Goplany, które świadczą o tym, że była zazdrosna i mściwa.

zazdrość –

.....

mściwość –

.....

Zadanie 6. (0–2)

a) Podaj imię i nazwisko autora oraz tytuł utworu, z którego pochodzi poniższy fragment.

Jakiż to chłopiec piękny i młody?

Jaka to obok dziewczica?

Brzegami sinej Świtezi wody

Idą przy świetle księżycy.

Ona mu z kosza daje maliny,

A on jej kwiatki do wianka;

Pewnie kochankiem jest tej dziewczyny,

Pewnie to jego kochanka.

Każdą noc prawie, o jednej porze,

Pod tym się widzą modrzewiem.

Młody jest strzelcem w tutejszym borze,

Kto jest dziewczyna? ja nie wiem.

Autor: Tytuł:

b) Wyjaśnij, na czym polega podobieństwo między bohaterką zacytowanego fragmentu utworu i Goplaną.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–2)

Goplana twierdzi, że Balladyna ma złe serce. Na podstawie całego dramatu sformułuj argument potwierdzający tę opinię i zilustruj go przykładem.

Argument:

.....

Przykład:

.....

Zadanie 8. (0–1)

Uzupełnij poniższy tekst tak, aby zawierał prawdziwe informacje.

W zaprezentowanym fragmencie utworu zwroty *patrzy na jezioro, wchodzi Goplana* to charakterystyczny dla dramatu przykład tekstu Umożliwia on lepsze zrozumienie utworu i zastępuje nieobecny w dramacie

Zadanie 9. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wyraz <i>liść</i> jest wyrazem podstawowym dla wyrazu <i>liścik</i> .	P	F
Przymiotnik <i>czterolistna</i> jest wyrazem złożonym.	P	F

Zadanie 10. (0–2)

a) Kolega zredagował zasady odpowiedniego zachowania w teatrze, ale nie zadbał o to, by miały jednolitą formę. Wskaż zapisy, które nie pasują do pozostałych i zawierają nieosobowe formy czasownika.

Zasady odpowiedniego zachowania w teatrze

1. Zadbaj o punktualność.
2. Okrycie wierzchnie trzeba zostawić w szatni.
3. Nie zabieraj na widownię jedzenia i picia.
4. Gdy przechodzisz do swojego miejsca w rzędzie, idź przodem do siedzących osób.
5. Podczas spektaklu nie należy rozmawiać z innymi widzami.
6. Jeżeli się spóźnisz, usiądź na miejscu najbliższej przejścia lub stań z boku.
7. Żywiolowe brawa zachowaj na koniec spektaklu.

- b) Przekształć zapisy z nieosobowymi formami czasownika tak, aby pasowały do pozostałych punktów z zasadami.

.....

.....

.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Radosław Żbikowski

MORSKIE LEGENDY

W mitologii starożytnych Greków i Rzymian syreny to przebiegłe i zarazem urocze stworzenia morskie, przybierające postać pół ptaka, pół kobiety. Postać ptaka została prawdopodobnie wybrana ze względu na piękny śpiew, jakim szczyci się wiele gatunków ptaków, a do perfekcji opanowały go też syreny. W późniejszych podaniach syreny posiadały ogon ryby i ciało młodej pięknej kobiety, co czyniło je jeszcze bardziej kuszącymi. [...] Syreny według *Odysei* Homera¹ zamieszkiwały wysepkę znajdującą się w Cieśninie Mesyńskiej. Odyseusz, by uniknąć niebezpieczeństwa, rozkazał marynarzom zatkać uszy woskiem, a sam kazał się przywiązać do masztu i ignorować swoje rozkazy.

Podobnych opowieści i legend dotyczących syren jest znacznie więcej. Teorie próbujące wyjaśnić spotkania z syrenami najczęściej mówią o halucynacjach marynarzy lub o znanych nauce zwierzętach morskich, takich jak foki czy manaty². Syreny to potoczna nazwa ssaków morskich z rzędu *Sirenia* [...]. Mają wrzecionowate ciało mierzące 2–4 m, wydätne wargi, małe oczy i szarawą gołą skórę. Osiągają wagę do kilkuset kilogramów. Są wyłącznie roślinożerne. [...]

Nawet dzisiaj, pomimo tylu badań naukowych, mit syren jest tak mocno zakorzeniony w naszej psychice, że co jakiś czas w wirtualnym świecie spotyka się informacje dotyczące istnienia tych stworzeń lub ich zdjęcia. Problem okazał się na tyle poważny, że największa amerykańska organizacja rządowa zajmująca się oceanami, Narodowa Służba Oceaniczna i Meteorologiczna (NOAA), wydała oświadczenie [...], w którym poinformowała, że obecnie nie ma naukowych dowodów na istnienie takich wodnych humanoidów³ jak syreny. Tak więc wszystko wskazuje na to, że za rzekome spotkania z syrenami winę ponoszą wyobraźnia człowieka i chęć wzbudzenia sensacji. Jak twierdzi James Powell, amerykański biolog od ponad 40 lat zajmujący się badaniami manatów, przy słabym oświetleniu wynurzająca się nad powierzchnię wody głowa manata tak bardzo przypomina ludzką, że można ulec złudzeniu spotkania z istotą o ludzkiej twarzy i rybiej reszcie ciała. Prawdopodobnie więc dzięki temu marynarze, widząc te zwierzęta przy zachmurzonym niebie, również mogli doznawać takiej ułudy. Resztę podpowiadała wyobraźnia, dając podstawy do tworzenia mitów i opowieści o przeróżnych wydarzeniach z syrenami w roli głównej.

Radosław Żbikowski, *Morskie legendy*, [w:] „Wiedza i Życie”, nr 3 (975)/2016.

¹ Homer – autor *Odysei* przedstawiającej przygody króla Odyseusza wracającego z wojny trojańskiej do Itaki.

² Manat – duże roślinożerne zwierzę morskie, zamieszkujące przybrzeżne wody Afryki i Ameryki.

³ Humanoid – każdy byt, który swoim kształtem przypomina człowieka.